

ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ ЗГІДНО РЕЗУЛЬТАТНОГО ПІДХОДУ

Махомет Ю.В., аспірант

Луцький національний технічний університет (м. Луцьк, Україна)

У сучасних умовах інтелектуальний потенціал постає тим стратегічним ресурсом, що визначає конкурентоспроможність сучасних економічних систем. Варто зазначити, що у працях науковців, які займаються вивченням питань пов'язаних з інтелектуальним потенціалом, практично відсутні дослідження впливу інтелектуального потенціалу на соціально-економічний розвиток регіону, не проведено факторного аналізу інтелектуального потенціалу регіону. Таким чином, недостатнє наукове та практичне опрацювання визначеної проблеми та зростаюче значення інтелектуального потенціалу у соціально-економічному розвитку регіону породжує необхідність проведення подальших досліджень у даному напрямі.

Під інтелектуальним потенціалом регіону будемо розуміти потенційні можливості регіону створювати, накопичувати та ефективно використовувати інтелектуальні ресурси задля забезпечення високого рівня його соціально-економічного розвитку. У структурі інтелектуального потенціалу регіону доцільно виокремлювати такі основні компоненти: людський потенціал, освітній потенціал, науковий потенціал, інноваційний потенціал та інформаційно-комунікаційний потенціал. На нашу думку, факторний аналіз інтелектуального потенціалу регіону можна проводити у розрізі двох підходів: ресурсного та результатного. Суть результатного підходу полягає в аналізі впливу показників інтелектуального потенціалу регіону, які характеризують результат від його використання. Згідно результатного підходу використовується ряд вартісних показників по кожній структурній складовій інтелектуального потенціалу регіону, які характеризують економічний результат від його використання. Зокрема для аналізу та оцінки людського потенціалу регіону – наявний дохід населення у розрахунку на одну особу; освітнього потенціалу регіону – обсяг реалізованих послуг у сфері освіти; наукового потенціалу регіону – *обсяг науково-технічних робіт, виконаних власними силами організацій*; інноваційного потенціалу регіону – *обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку*; інформаційно-комунікаційного потенціалу регіону – *обсяг реалізованих послуг за напрямом діяльність у сфері інформатизації та діяльність пошти та зв'язку*

Базуючись на множині первинних статистичних даних 2010 року, що відображені Державним комітетом статистики України у щорічних статистичних збірниках, проведемо факторний аналіз впливу складових

елементів інтелектуального потенціалу регіонів України на обсяг валового регіонального продукту на душу населення згідно результатного підходу.

Попередній аналіз вхідної інформації дає можливість зробити висновок про наявність лінійної форми зв'язку між вибраними економічними показниками: $y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 + a_4x_4 + a_5x_5 + \dots + a_nx_n$.

Для виявлення залежності між обсягом валового регіонального продукту на душу населення (y) та частковими показниками інтелектуального потенціалу по 27 територіально-адміністративних одиницях було побудовано кореляційні моделі згідно результатного підходу за наступними факторами: наявний дохід населення у розрахунку на одну особу (x_1); обсяг реалізованих послуг у сфері освіти у розрахунку на одну особу (x_2); обсяг науково-технічних робіт, виконаних власними силами організацій (підприємств) у розрахунку на одну особу (x_3); обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку у розрахунку на 1 особу (x_4); обсяг реалізованих послуг за напрямом діяльності у сфері інформатизації та діяльність пошти та зв'язку у розрахунку на одну особу (x_5). Розрахувавши коефіцієнти парної кореляції, що свідчать про наявність зв'язку між обраними факторами, можна зробити висновок, що обсяг валового регіонального продукту на душу населення перебуває в прямому сильному зв'язку з рівнем наявного доходу населення у розрахунку на одну особу (x_1); обсягом реалізованих послуг у сфері освіти у розрахунку на одну особу (x_2); обсягом науково-технічних робіт, виконаних власними силами організацій (підприємств) у розрахунку на одну особу (x_3); обсягом реалізованих послуг за напрямом діяльності у сфері інформатизації та діяльність пошти та зв'язку у розрахунку на одну особу (x_5). В незначному зв'язку результативна ознака перебуває з обсягом реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку у розрахунку на 1 особу (x_4).

Побудувавши кореляційні моделі залежності між обсягом валового регіонального продукту на душу населення та частковими показниками інтелектуального потенціалу регіонів України по 27 територіально-адміністративних одиницях згідно результатного підходу, провівши розрахунок коефіцієнтів парної кореляції та визначивши параметри і критерії кореляції та регресії (рівняння множинної лінійної регресії, коефіцієнт еластичності, коефіцієнт детермінації, коефіцієнт множинної кореляції, коефіцієнт парної кореляції) можна зробити висновок про те, що найбільш ефективними резервами підвищення рівня валового регіонального продукту на душу населення є: зростання наявного доходу населення та обсягу реалізованих послуг у сфері освіти. Залежно від того, які саме показники-фактори мають вирішальний вплив на соціально-економічний розвиток регіону, потрібно розробляти відповідні напрями нарощення інтелектуального потенціалу регіону.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 177-179.